

Handreiking docenten Sociaal werk

Lesvoorbeelden en voorbeeldopdrachten

Sociaal werk en gecijferdheid

Auteurs

Sabine de Vries

Hugo Mulder

Monica Wijers

Chaima Ihazzou

André Hoogenboom

Auteurs

Sabine de Vries, Hogeschool Utrecht

Hugo Mulder, Hogeschool Utrecht

Monica Wijers, Universiteit Utrecht

Chaima Ihazzou, alumnus Hogeschool Utrecht

André Hoogenboom, ROC Albeda

Universiteit Utrecht

Colofon

Dit onderzoek is mogelijk gemaakt door het Expertisepunt Basisvaardigheden.

Utrecht 20 januari 2025

© Universiteit Utrecht

Inhoud

Voorbeeldlesmateriaal 'Rondkomen op bijstandsniveau'	5
<i>Inleiding</i>	5
<i>Opdracht</i>	5
<i>Aanwijzingen voor de docent/begeleider - rondkomen op bijstandsniveau</i>	6
<i>Doelen - rondkomen op bijstandsniveau</i>	8
Voorbeeldlesmateriaal 'Casussen bespreken'	9
<i>Casus 1 Marianne</i>	10
<i>Casus 2 Tim</i>	11
<i>Casus 3 Sophie</i>	12
<i>Aanwijzingen voor de docent/begeleider bij de casussen</i>	13
<i>Aanwijzingen bij casus 1</i>	13
<i>Aanwijzingen bij casus 2</i>	13
<i>Aanwijzingen bij casus 3</i>	13
<i>Doelen/succescriteria voor het gebruik van de casussen in de opleiding</i>	14
Beroepsgerichte opdracht: Berekeningen maken in Excel	15
<i>Inleiding</i>	16
<i>Opdracht</i>	16
Infographic het belang van gecijferdheid	17
<i>Doel en gebruik</i>	17
Overzicht van beschikbare materialen	19
<i>Voor begeleiding van de doelgroep</i>	19
<i>Voor studenten en professionals</i>	19

In dit document vind je twee uitgebreide voorbeelden van lessen en één voorbeeld van een opdracht op het gebied van gecijferdheid, die kunnen worden aangeboden aan studenten Sociaal werk. Deze voorbeelden dienen als inspiratiemateriaal voor docenten die eigen lesmateriaal willen ontwikkelen. Ze zijn ontworpen om flexibel ingezet te kunnen worden en aan te sluiten bij verschillende onderwijscontexten.

Daarnaast zijn enkele verwijzingen opgenomen naar materiaal uit andere bronnen en projecten, waaraan de auteurs hebben meegewerkt

Het doel is om docenten van opleidingen sociaal werk (mbo en hbo) een kader en ideeën te bieden waarmee ze onderwijs kunnen vormgeven dat zowel inhoudelijk rijk is als goed aansluit bij de specifieke behoeften en leerdoelen van hun studenten Sociaal Werk op het gebied van gecijferdheid.

Voorbeeldlesmateriaal 'Rondkomen op bijstandsniveau'

Inleiding

Esmah Lahlah koos ervoor om een maand op bijstandsniveau te leven. Een uitkering kreeg ze niet, aangezien ze al een salaris had. Maar ze hield zich strikt aan de Nibud-norm*. Haar leefbudget bedroeg 40 euro per week, plus een tientje voor haar nog thuiswonende kinderen. Alle abonnementen die ze tijdelijk kon opzeggen, zette ze op pauze. Geen Netflix meer en geen sportschool. Rondkomen dus van 50 euro per week.

Toen mijn zoon een keer onverwacht kwam eten, dacht ik: dit komt helemaal niet uit nu. De dag daarna heb ik noodgedwongen paprikachips gegeten. Ik ontdekte ook hoe duur gezond eten is. Ongezond eten is veel goedkoper en vult sneller. Maar wat mij vooral opviel is: je bent gewoon de hele tijd bezig met geld.

Dagelijkse minimale kosten voor voeding per persoon

	ontbijt	2e broodmaaltijd	warme maaltijd	tussendoortjes	totaal
kind 1-3 jaar	0,86	1,02	0,88	0,27	3,04
kind 4-8 jaar	1,13	1,24	1,41	0,52	4,30
kind 9-13 jaar	1,68	2,07	2,18	0,99	6,92
man 14-50 jaar	2,09	2,21	2,81	1,22	8,33
vrouw 14-50 jaar	1,62	2,00	2,69	1,21	7,52
man 51-69 jaar	1,86	2,12	2,62	1,36	7,96
vrouw 51-69 jaar	1,56	2,09	2,54	1,31	7,50
man en vrouw 70 jaar +	1,68	2,11	2,56	1,32	7,67
zwangere vrouw	1,78	2,18	2,79	1,53	8,28
moeder die borstvoeding geeft	1,95	2,36	2,77	1,67	8,75

Bedragen zijn in euro's en gebaseerd op een tweepersoonshuishouden

Bron: Referentievoedingen, Voedingscentrum 2016, Nederlandse Vereniging van Diëtisten 2020

Berekeningen: Nibud juni 2024.

*) Zie: <https://www.nibud.nl/onderwerpen/uitgaven/huishoudelijke-uitgaven/#Voeding>

Opdracht

Stel je voor dat je een client begeleid die in de bijstand zit. Maak voor deze client een gevarieerd weekmenu met 7 gezonde warme maaltijden voor 2 (volwassen) personen.

Maak ook de boodschappenlijst voor die week en zet de kosten erbij. Je kunt maximaal 40 euro uitgeven.

Tips:

- Zoek uit wat gezonde maaltijden zijn. Je kunt recepten bekijken, maar misschien heb je zelf al ideeën
- Zoek op internet (of in een winkel) de prijzen op van de ingrediënten.
- Noteer de kosten per verpakking die je koopt en reken ze ook om naar de hoeveelheden die je nodig hebt. Bijvoorbeeld: je hebt 150 gram rijst nodig. 1 kg rijst kost €2,00. Dan zijn de kosten voor de maaltijd voor rijst €0,30.
- Presenteer je resultaten een duidelijk overzicht van de maaltijden en de kosten.

Aanwijzingen voor de docent/begeleider - rondkomen op bijstandsniveau

Duur: ca.30 minuten

Context en onderwerp: Budgetteren in dagelijks leven van client van sociaal werk

Inhouden: Grootheden en Eenheden (ook geld)

Hogere orde vaardigheden: probleemaanpak (zie bijlage)

Voorbeeld werkwijze

- Introduceer de situatie in de klas. Lees samen de tekst en praat erover. Zoek eventueel een video hierover. Bekijk en bespreek ook de tabel van het Nibud
- Koppel het onderwerp aan het beroep (sociaal werk) en vraag of studenten hiermee ervaring hebben in stage of werk.
- Ga eventueel na hoe prijsbewust de studenten zijn: weten ze wat bepaalde producten (voedingsmiddelen) kosten?
- Aan de slag: Variant I kleine groepen:
 - o Laat de studenten samenwerken in kleine groepen en de taken onderling verdelen. Loop rond en ga na of er vragen/problemen zijn.
 - o Bespreek na 5-10 minuten kort met de hele klas hoe het gaat en of er vragen zijn. Laat groepjes elkaar tips geven bij de vragen.
 - o Laat de groepen verder gaan. Loop rond en kijk mee: geef groepjes bij wie het niet lukt aanwijzingen of hints. Beslis op basis van wat je ziet hoe de nabespreking vorm krijgt.
- Aan de slag: Variant II hele klas:
 - o Laat elke student de opdracht uitwerken voor 1 maaltijd. Doe dit eventueel in 2-tallen. Loop rond en ga na of er vragen/problemen zijn.
 - o Bespreek na 5-10 minuten kort met de hele klas hoe het gaat en of er vragen/problemen zijn. Laat studenten elkaar tips geven.
 - o Geef de studenten voldoende tijd om hun opdracht af te ronden. Ga daarna met de hele klas in gesprek over de manier waarop ze op basis van de bedachte maaltijden kunnen komen tot een gezond en gevarieerd weekmenu. Bijvoorbeeld door de bedachte maaltijden eerst te ordenen. Of door groepjes te maken van 7 studenten.
- Nabespreking met de hele klas.
 - o Hoe ging het? Wat was makkelijk? Wat ging moeilijk?
 - o Zou je een client hiermee kunnen helpen: hoe pak je dat aan? Wat doe jij en wat doe de client zelf?

Hint

Geef een deel van een tabel waarmee ze de kosten kunnen noteren

Product	Inhoud verpakking	Prijs verpakking	Hoeveel nodig?	Kosten per maaltijd
Rijst	1 kg	€2,-	150 g	€0,30
....				

Varianten en extra vragen

- Neem eventueel zelf recepten mee en/of folders van supermarkten.
- Laat studenten alles bij 1 winkel opzoeken (om lang zoeken te voorkomen).
- Bespreek wat er verandert als het aantal personen waarvoor gekookt moet worden veranderd.
- Laat studenten een aantrekkelijke poster maken van hun weekmenu en de kosten.

Doelen - rondkomen op bijstandsniveau

Succescriterium: Probleemoplossend vermogen bij studenten

Studenten laten zien dat ze stap voor stap hebben gewerkt aan een oplossing voor het probleem van gezonde voeding met weinig geld. Dit houdt in:

1. Het probleem begrijpen
 - Het probleem is duidelijk uitgelegd, inclusief beperkingen zoals het budget, voedingsbehoeften of persoonlijke voorkeuren.
 - Belangrijke informatie is opgezocht en gebruikt, zoals prijzen van producten en voedingsrichtlijnen.
2. Verschillende opties bedenken
 - Studenten hebben meerdere mogelijkheden onderzocht, zoals verschillende ingrediënten of gerechten.
 - Ze hebben nagedacht over de voor- en nadelen van elke optie.
3. Keuzes uitleggen
 - De keuzes zijn logisch en goed onderbouwd, bijvoorbeeld: "Ik heb gekozen voor rijst in plaats van pasta omdat het goedkoper is en even gezond."
4. Plan maken en beoordelen
 - Het gemaakte plan (het menu en de boodschappenlijst) is haalbaar binnen de opdracht.
 - Studenten hebben nagedacht of het plan in de praktijk goed zou werken en hoe ze het eventueel kunnen verbeteren.
5. Creatieve oplossingen bedenken
 - Studenten hebben creatieve oplossingen gevonden, zoals het gebruiken van minder bekende maar goedkopere ingrediënten.

Succescriterium: Budgetbeheer en berekeningen

Studenten laten zien dat ze het budget slim en nauwkeurig hebben gebruikt om een weekmenu te maken. Dit houdt in:

1. Budget in de gaten houden
 - Het weekmenu blijft binnen de €40 die beschikbaar is.
 - Studenten hebben goed nagedacht over wat belangrijk is en prioriteit gegeven aan noodzakelijke ingrediënten.
2. Nauwkeurig rekenen
 - De prijzen van ingrediënten zijn goed berekend, inclusief het omrekenen van hoeveelheden (bijvoorbeeld van kilo's naar grammen).
 - De totale kosten zijn juist opgeteld.
 - De totale kosten kloppen met het gestelde budget.

Voorbeeldlesmateriaal 'Casussen bespreken'

Het doel van dit materiaal is om studenten te laten zien hoe laaggecijferdheid zich kan uiten in verschillende situaties, zoals het omgaan met tijd, geld en praktische instructies, en hun te leren hoe zij cliënten in dergelijke gevallen kunnen ondersteunen. Het materiaal is bedoeld om de kennis van gecijferdheid te vergroten en studenten te helpen de impact ervan in hun werkveld te herkennen en effectief aan te pakken.

De casussen zijn gebaseerd op de werkervaringen van deeltijdstudenten van de HBO-bachelor Sociaal werk aan de Hogeschool Utrecht.

Casus 1 Marianne

Je werkt als ambulante begeleider met cliënten met niet-aangeboren hersenletsel. Zij wonen allemaal zelfstandig in een gemengd wonen project. Je ondersteunt hen bij hun dagelijkse activiteiten en helpt hen bij het behalen van hun persoonlijke doelen. Dit werk doe je al enkele jaren met veel plezier. Daarnaast werk je goed samen met de overige zorgverleners van je cliënten en onderhoud je contact met hun families.

Marianne, een 42-jarige vrouw met niet-aangeboren hersenletsel, woont sinds kort zelfstandig met ambulante begeleiding. Ze heeft moeite met tijdsbesef en kan zowel de analoge als de digitale klok niet lezen. Hierdoor komt ze regelmatig te laat of juist veel te vroeg op afspraken zoals bij haar huisarts. Dit leidt tot enige frustratie bij haar zorgverleners.

Marianne gaat te voet naar al haar afspraken, omdat ze niet weet hoe ze het openbaar vervoer moet gebruiken. Ze vindt het lastig om bus- of treintijden te begrijpen en voelt zich onzeker over het plannen van routes en het kopen van tickets, waardoor ze het openbaar vervoer volledig vermijdt.

Dagelijks worden er vanuit jou en je collega's verschillende activiteiten voor de cliënten georganiseerd in de gezamenlijke ruimte. Marianne komt hier vaak te vroeg of juist te laat, waardoor je haar moet ophalen. Tijdens een gesprek met jou, haar begeleider, vertelt ze: *"Ik probeer echt op tijd te komen, maar ik snap gewoon niet hoe ik het moet plannen. Ik weet niet hoe ik dat moet doen met de tijd."*

Vragen:

- Welke aanvullende vragen zou je stellen in deze casus om meer inzicht te krijgen?
- Welke signalen of aandachtspunten vallen je op in deze situatie?
- Wat denk je dat de kern van het probleem is bij Marianne, en hoe zou je haar het beste kunnen begeleiden?

Casus 2 Tim

Je werkt bij een locatie van het Leger des Heils genaamd 50-50 Koffie. Dit is een combinatie van een buurthuis en een dagbesteding. Daarnaast is er een kleine crisisopvang van twee kamers aan verbonden.

Jij bent hier werkzaam als werkbegeleider en ondersteunt mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, vaak met een WMO- of WLZ-indicatie. Het doel is hen te helpen bij het opbouwen van hun zelfstandigheid. De bezoekers van het café hebben vaak een licht verstandelijke beperking of moeilijk verstaanbaar gedrag. Jouw aanpak is altijd krachtgericht: je kijkt vooral naar wat iemand wél kan en bouwt daarop verder.

Tim, een 32-jarige man, werkt regelmatig in het café. Hij staat vaak achter de pin-kassa of kookt gerechten in de keuken, iets wat hij met veel plezier doet. Omdat er veel bezoekers komen naar 50-50, wordt er vaak voor grote groepen gekookt. Meestal leg je alles van tevoren klaar, zodat Tim kan beginnen met voorbereidende werkzaamheden zoals snijden. Vandaag lukt dat niet en vraag je hem zelf het recept te volgen en alle benodigde spullen klaar te zetten. Wanneer je terugkomt, merk je dat er te veel of te weinig spullen zijn klaargelegd. Dit roept bij jou herinneringen op aan een ander moment dat je al enige zorgen over Tim had.

In het café is er een "koffie aan de muur"-concept: klanten kunnen twee euro extra betalen, waarmee iemand anders gratis een kop koffie kan krijgen door een kaartje van de muur te pakken. Dit initiatief is bedoeld voor mensen die het financieel moeilijk hebben.

Wat je vaker opmerkt, is dat Tim aan het begin van de week drie koffies voor aan de muur betaalt omdat hij graag deelt met anderen. Echter, aan het einde van de week merkt hij dat zijn eigen bankpas niet meer werkt bij het betalen. Hij krijgt dan de melding 'geen saldo'. Dit baart je zorgen. Je besluit het gesprek met hem aan te gaan om te begrijpen wat er aan de hand is.

Vragen:

- Welke aanvullende vragen zou je stellen in deze casus om meer inzicht te krijgen?
- Welke signalen of aandachtspunten vallen je op in deze situatie?
- Wat denk je dat de kern van het probleem is bij Tim, en hoe zou je hem het beste kunnen begeleiden?

Casus 3 Sophie

Jouw functie als klantregisseur speelt zich af binnen het kader van de Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Je werkt op het diagnosecentrum, waar je mensen beoordeelt op hun arbeidsvaardigheden en arbeidsvermogen. Met deze beoordelingen bepaal je of iemand in staat is om vanuit een uitkering, zoals de bijstand, door te stromen naar betaald werk. In jouw rol draag je bij aan het ondersteunen en activeren van mensen, zodat zij binnen hun mogelijkheden weer kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt. Dit werk voer je uit in opdracht van de gemeente.

Sophie, een 49-jarige vrouw, komt bij jou op afspraak omdat jouw taak als klantregisseur is om te beoordelen of mensen geschikt zijn om vanuit een uitkering door te stromen naar betaald werk. Zij wil graag in een magazijn werken, waar het kunnen bijhouden van voorraad en het checken of iets op is een belangrijke vaardigheid is. Tijdens het gesprek geef je haar een oefening: je vraagt haar een doosje met pennen te pakken en deze in bundeltjes van tien te tellen. Je merkt echter dat de doos bundeltjes bevat van acht, negen, tien en elf pennen. Sophie lijkt te gokken bij het tellen van de pennen.

Vragen:

- Welke aanvullende vragen zou je stellen in deze casus om meer inzicht te krijgen?
- Welke signalen of aandachtspunten vallen je op in deze situatie?
- Wat denk je dat de kern van het probleem is bij Sophie, en hoe zou je haar het beste kunnen begeleiden?

Aanwijzingen voor de docent/begeleider bij de casussen

Aanwijzingen bij casus 1

Aanvullende vragen die je kan stellen aan de studenten:

- Zou het probleem iets te maken kunnen hebben met gecijferdheid?
- Welke signalen van laag gecijferdheid zie je bij Marianne?

Signalen van laag gecijferdheid die hier te zien zijn:

- Moeite met klokkijken: Marianne kan zowel de analoge als de digitale klok niet lezen.
- Vermijden van het openbaar vervoer. Haar onvermogen om bus- of treintijden te interpreteren, routes te plannen en tickets te kopen, geeft aan dat ze moeite heeft met het lezen van bijvoorbeeld tabellen of schema's.

Aanwijzingen bij casus 2

Aanvullende vragen die je kan stellen aan de studenten:

- Zou het probleem iets te maken kunnen hebben met gecijferdheid?
- Welke signalen van laag gecijferdheid zie je bij Tim?

Signalen van laag gecijferdheid die hier te zien zijn:

- Moeite met hoeveelheden inschatten (bijvoorbeeld te veel of te weinig ingrediënten klaarleggen).
- Onvermogen om financiële middelen over een langere periode te plannen.
- Het niet herkennen van de gevolgen van zijn uitgaven (bijvoorbeeld dat hij aan het einde van de week geen saldo meer heeft).

Aanwijzingen bij casus 3

Aanvullende vragen die je kan stellen aan de studenten:

- Zou het probleem iets te maken kunnen hebben met gecijferdheid?
- Welke signalen van laag gecijferdheid zie je bij Sophie?

Signalen van laag gecijferdheid die hier te zien zijn:

- Moeite met tellen. Sophie heeft moeite met het correct tellen van de pennen en lijkt te gokken bij het maken van bundeltjes.
- Onjuiste hoeveelheden. De bundeltjes bevatten niet altijd het juiste aantal pennen (acht, negen, elf in plaats van tien).

Doelen/succescriteria voor het gebruik van de casussen in de opleiding

Studenten begrijpen het onderwerp:

- Studenten kunnen uitleggen wat (laag) gecijferdheid inhoudt, inclusief de impact ervan op dagelijkse situaties en sociale interacties.

Signaleren van problemen:

- Studenten kunnen signalen van (laag) gecijferdheid herkennen in de casussen (bijvoorbeeld moeite met tijd, financiële planning of numerieke vaardigheden).
- Studenten benoemen concrete signalen uit de casussen die wijzen op laag gecijferdheid.

Probleemanalyse:

- Studenten kunnen de kern van de problemen uit de casussen identificeren en in hun eigen woorden omschrijven.
- Studenten kunnen relevante vragen stellen om een beter inzicht te krijgen in de situatie van de cliënt.

Reflectie en discussie:

- Studenten delen ervaringen uit hun eigen praktijk of privésituatie die aansluiten bij het thema gecijferdheid en laten daarmee zien dat zij de link kunnen leggen.
- Studenten gaan actief met elkaar en de docent in gesprek over mogelijke interventies en benaderingen.

Praktische toepasbaarheid:

- Studenten kunnen concrete eerste stappen bedenken om cliënten te ondersteunen bij het omgaan met laag gecijferdheid, zoals het gebruik van hulpmiddelen.
- Studenten benoemen welke rol zij als sociaal werker kunnen spelen in de begeleiding van cliënten met deze uitdagingen.

Beroepsgerichte opdracht: Berekeningen maken in Excel

Deze beroepsgerichte opdracht is ontworpen door een rekendocent van het ROC Albeda college voor de opleiding sociaal werk mbo-niveau 4. Het doel is een verbinding te leggen tussen het vak rekenen/gecijferdheid en het beroepsgerichte vak Financiën en de beroepspraktijk. De opdracht is uitgevoerd met eerstejaars studenten.

Inleiding

Mevrouw X. is na de scheiding van haar man in financiële problemen geraakt. Haar 3 kinderen wonen nog bij haar thuis. Vanwege een chronische ziekte is ze niet in staat om te werken. Bovendien spreekt ze de Nederlandse taal niet voldoende om te begrijpen welke regelingen er op financieel gebied zijn.

Ze woont in een huurwoning in de Rotterdamse wijk Beverwaard. De **maandelijke huur** bedraagt **€ 500,00**. Omdat het een oud huis is, zijn de energiekosten hoog. **Per maand** betaalt ze een voorschot van **€ 150,00** voor gas en elektra. Daarnaast betaalt ze een voorschot voor water van **€ 90,00 per drie maanden**. Kleding koopt ze tweedehands bij een kringloopwinkel. Maar voor de kinderen lukt dat niet altijd. Hiervoor verwacht ze dat ze **€ 50 per maand** uit zal geven. De **maandelijke zorgverzekering** bedraagt **€ 145,00**. De kinderen zijn meeverzekerd in haar polis. De **wekelijkse boodschappen** bedragen **€ 75**. Er zitten **4 weken in een maand**.

Mevrouw X heeft na haar scheiding geld moeten lenen voor de inrichting van haar huis en om de advocaat te betalen. De totale schuld bedraagt **€ 4.500,00**. Ze moet deze schuld **in 36 maanden terugbetalen**. De **rente** over deze lening is **5%**. *De rente is verschuldigd over het gemiddelde bedrag van de lening aan het begin van het jaar en aan het eind van het jaar.*

Maandelijks ontvangt mevrouw X een bijstandsuitkering van **€ 900,00**. Haar ex-man is niet in staat om alimentatie te betalen. De **kinderbijslag** die ze aan het begin van **ieder kwartaal** ontvangt bedraagt **€ 750,00**.

Opdracht

- a. Maak een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven voor een jaar in Excel in tabblad 1. Kan mevrouw X maandelijks rondkomen van haar inkomsten? Zo ja, wat houdt ze over? Zo nee, hoeveel komt ze per jaar tekort? Is het voor haar mogelijk om maandelijks een bedrag van haar schuld af te lossen?
- b. Maak een overzicht van de maandelijkse aflossing en de rente die mevrouw X aan het eind van het jaar aan de bank verschuldigd is.
- c. Welke adviezen zou jij mevrouw X geven?

Infographic het belang van gecijferdheid

De infographic op de volgende pagina is ontwikkeld in co-creatie door een student-onderzoeker, onderzoekers en deeltijdstudenten sociaal werk aan de Hogeschool Utrecht.

Doel en gebruik

De infographic kan worden gebruikt om studenten bewust te maken van het belang van gecijferdheid

Het is waardevol om studenten mee te geven dat gecijferdheid een breed begrip is dat verder reikt dan alleen rekenen. Het omvat ook het praktisch toepassen van numerieke informatie in het dagelijks leven, zoals bij budgetteren, het maken van een planning, of het volgen van instructies (bijvoorbeeld bij een recept). Door hier aandacht aan te besteden, begrijpen studenten beter hoe een beperkte mate van gecijferdheid vaak verborgen blijft en hoe dit zich kan uiten in alledaagse situaties. Dit kan variëren van moeite met financiële zaken tot uitdagingen bij het inschatten van tijd of hoeveelheden.

HET BELANG VAN GECIJFERDHEID

VOORBEREIDING

Scan de QR-code ter voorbereiding en krijg zo een beter begrip van het onderwerp gecijferdheid.

Gecijferdheid is het vermogen van een individu om zich zelfstandig en adequaat te kunnen redden in situaties waarin getallen, tabellen, informatiegrafieken, en andere getalsmatige informatie een rol spelen (Hoogland & Meeder, 2007).

OVERHEIDS BELEID

In 2012 is de definitie van laaggeletterdheid verbreed. Waar dit eerder alleen draaide om lezen, spreken en luisteren, zijn hier sinds 2012 gecijferdheid en technologie bijgekomen. Het overheidsbeleid richt zich sinds 2012 dus niet alleen meer op mensen die moeite hebben met de taal, maar ook met rekenvaardigheden

(Aanpak van Laaggeletterdheid, 2016).

ZELFREDZAAMHEID

1 op de 6 inwoners in Nederland heeft moeite met gecijferdheid. Dit is een reden tot zorg, omdat dit de kans op kwetsbaarheid vergroot

(Kleine Deters et al., 2022).

HULPVRAGEN:

- Hoe kan ik mijn energierekeningen en abonnementen beter begrijpen en beheren?
- Kun je me helpen bij het invullen van formulieren voor declaraties en toeslagen?
- Hoe kan ik percentages en aanbiedingen in reclamefolders en winkels beter begrijpen en toepassen?
- Hoe kan ik recepten en medicatie voorschriften correct lezen en opvolgen?

Overzicht van beschikbare materialen

Bron: <https://gecijferdheidteltmee.nl/oefen-en-lesmateriaal/>

Voor begeleiding van de doelgroep

Op deze site staan diverse materialen voor het bespreekbaar maken van problemen met gecijferdheid die mensen kunnen hebben. Bijvoorbeeld:

- **Praatplaten**

Deze kunnen gebruikt worden als gespreksstarter rondom 12 verschillende thema's zoals gezondheid, geld en digitaal. Op de voorkant staan verschillende foto's en op de achterkant mogelijk vragen die gesteld kunnen worden.

- **Situaties**

Een aantal specifieke situaties rond gecijferdheid kunnen gebruikt worden om een iemand met een beperkte mate van gecijferdheid uit te nodigen tot een gesprek. Bij elke situatie is uitgebreidere informatie opgenomen, met onder andere ervaringen en citaten uit eerder gevoerde gesprekken.

Voor studenten en professionals

- **Diverse video's**

Deze kunnen bijvoorbeeld in een opleiding of training gebruikt worden voor bewustwording van wat gecijferdheid inhoudt. Twee voorbeelden zijn:

<https://gecijferdheidteltmee.nl/video-gecijferdheid-telt-mee/>

<https://gecijferdheidteltmee.nl/teaser-gecijferdheid-in-de-ochtend/>

- **E-learning module**

Deze module is bedoeld voor professionals zoals docenten in de volwasseneneducatie, medewerkers bij bibliotheken en welzijnsorganisaties, en anderen die volwassenen willen helpen hun basisvaardigheden te verbeteren. Na het afronden van de e-learning module weet je wat gecijferdheid inhoudt, in welke situaties het belangrijk is, welke factoren bijdragen aan de ontwikkeling van gecijferdheid bij volwassenen, en welke problemen kunnen ontstaan door een beperkte mate gecijferdheid.